

Çağlayan Yıldız

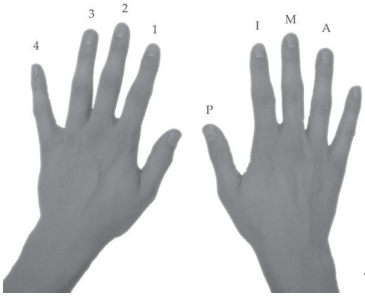
Çok Sıkıcı Müzik Dersleri 10:
Permutasyondan Parmak Aerobikleri

UYARI: CSE (Caz Standartları Enstitüsü)'nün yayınladığı bildiriye göre, kuru kuruya teori bilmek, teoriyi enstrümanında uygulamamak, ve en önemlisi DUYMAMAK; çalışta ve yazışta kuruluğa, gereksiz entelektüel tınlamaya ve kafa karışıklığına neden olabilmektedir. Bu yan etkilerin önlenebilmesi için, teoride öğrenilen her şeyin mutlaka çalınması, -sesiniz çok kötü olsa bile- söylenmesi ve ne yapılıp edilip DUYULMASI gerekmektedir. Ya da bu teori meselesi temelli pas geçilerek, müzik tarihinin her döneminde mümkün olduğu üzere, müzik sadece kayıtlardan dinlenerek/ çalınarak/ (çevrede varsa eğer) ustalardan doğrudan öğrenerek halledilmelidir. Aksi takdirde ileri dönemde ortaya çıkabilecek komplikasyonlardan kurumumuz sorumlu değildir.

Geçen sayıdaki yazıma www.gitardergisi.com ve tüm derslerime de www.caglayanyildiz.com adreslerinden ulaşabileceğinizi bildirerek doğrudan konuya giriyorum.

Sırf "teknik çalışmak uğruna teknik çalışma"yı, "Çok Sıkıcı Müzik Dersleri"nden bile sıkıcı bulan bir müzisyen olsam da, bazı egzersizlerin beyin nöronları ile parmak kasları arasındaki tıkalı boruları Lavaboaç gibi açtıklarını inkar edemem. Bu derste kendime ve size faydalı olabileceğini düşündüğüm bu türden egzersizlerden bahsedeceğim.

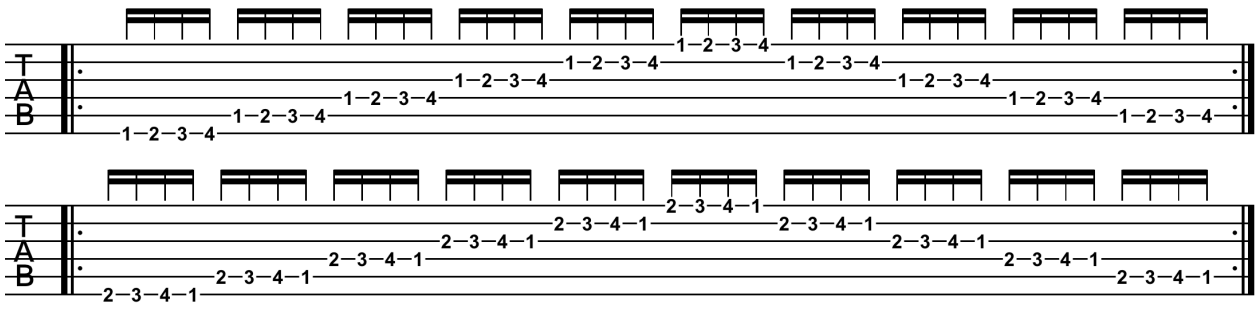
Gitarın genel tekniğinde sol elde de, sağ elde de aktif olarak 4 parmağımızı kulanıyoruz. (Sol elde işaret parmağı ile serçe parmağı arası 4 parmağı, sağ elde başparmak, yüzük parmağı arası 4 parmağı). Bunların çoğunuzun zaten bildiği ve tekrarlanmasından sonsuz şişeceği adlandırılmaları ise şöyle:

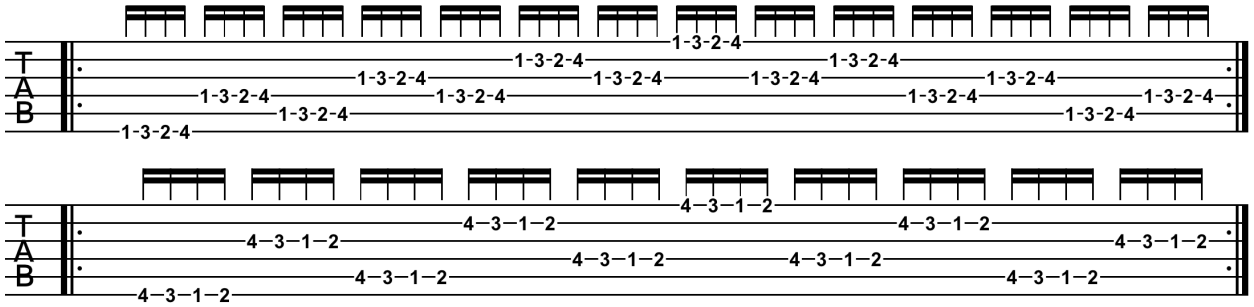
Öncelikle sol ele konsantre olalım ve "1 2 3 4"ün permutasyonlarını bir tablo haline getirelim:

1 2 3 4	4 3 2 1	1 3 2 4	4 2 3 1	1 3 4 2	2 4 3 1
2 3 4 1	3 2 1 4	3 2 4 1	2 3 1 4	3 4 2 1	4 3 1 2
3 4 1 2	2 1 4 3	2 4 1 3	3 1 4 2	4 2 1 3	3 1 2 4
4 1 2 3	1 4 3 2	4 1 3 2	1 4 2 3	2 1 3 4	1 2 4 3

Evet, tabi ki hepimiz matematik derslerinden "1 2 3 4"ün 24 adet permutasyonu olduğunu hatırlıyor, bu tablonun da bize 4 parmağın tüm hareket olasılıklarını (tüm beyin nöronu-parmak kası bağlantılarını) verdiğini anlıyoruz. Ayrıca her sütundaki ilk numaranın aşağı indikçe sona kaydığını, beyaz sütunların da bir önceki gri sütunların ayna simetrisi olduğunu tabi ki bir bakışta gördük.
Şimdi bu tabloyla neler yapabiliriz? Ooo, bakıyorum bazılarınız yazının geri kalanını okumaktan vazgeçip tabloya bakarak hemen egzersizlere başlamışız bile. Neyse, ben her şeye rağmen okumaya kararlı olan maceracı güruh için yazmaya devam ediyorum:
Öncelikle her olasılığı her sütunu aşağıdan yukarıya çalıp bir sonraki sütuna geçerek her telde çalabiliriz. Aşağıda ilk sütunun ilk iki olasılığı örnek olarak var, ama siz tabi ki 24 olasılığı da çalın:

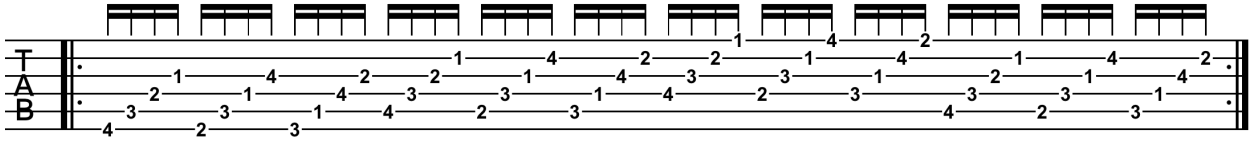
Sizce arada belli sayıda tel atlamamak için bir neden var mı?... Bence de yok. Aşağıda örnek olarak 1324 kalıbını 1 tel atlarken, 4312 kalıbını 2 tel atlarken aksiyon halinde görüyoruz:

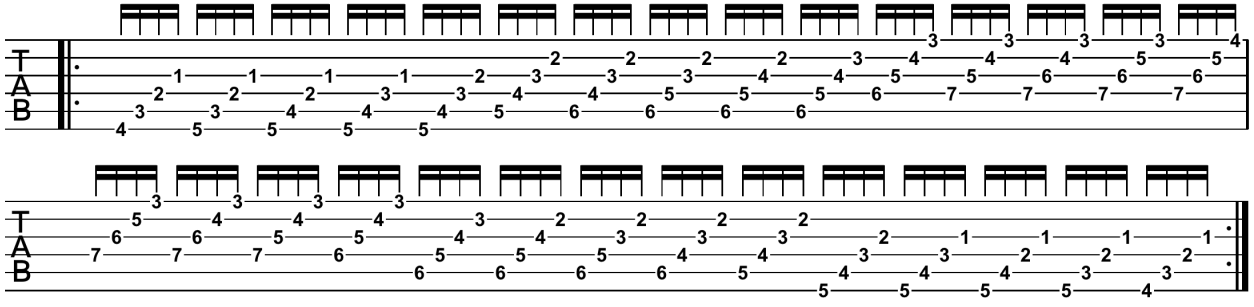
Sizce aynı kalıbı birbirini izleyen tellere yaymamak için bir neden var mı?... Bence de yok. Aşağıda örnek olarak 1432 kalıbını biribirini izleyen tellere yayılmış halde görüyoruz:

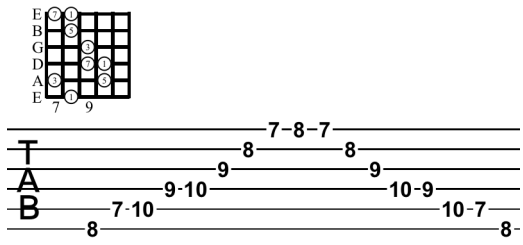
Sizce rastgele seçtiğimiz birkaç kalıbı birbirini izleyen tellere yaymamak için bir neden var mı?... Bence de yok. Aşağıda örnek olarak 4321, 2314, 3142 kalıblarını biribirini izleyen tellere yayılmış halde görüyoruz:

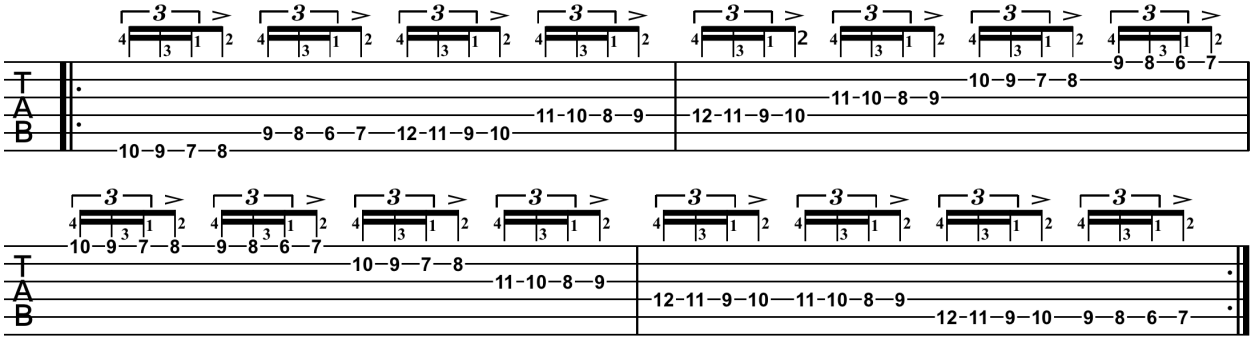
Aslında oldukça ilginç (kiminize göre iğrenç) müzikler çıkmaya başladı, değil mi? Bu fikirleri (ilginç ya da iğrenç) besteler yaparken kullanmamak için bir neden var mı?... Bence de yok. Ama şimdi kalkıp da beste örneği veremeyeceğim şu kısıtlı alanda... Kendiniz besteleyin, kendiniz çalın...
Peki bu egzersizleri parmak esnetme (finger stretching) yaparken kullanmamak için bir neden var mı?... Bence de yok. Aşağıda örnek olarak 4321 kalıbını kullanırken sırasıyla 1-2, 2-3 ve 3-4 parmaklar arasını esnetirken görüyoruz:

Bu arada bu kalıpları armonik bir içerik içinde de kullanabiliriz. Her 4lü grubu kromatik yaklaşım gibi kullanarak, son notasını vurgulamak istediğimiz akorun seslerine çözebiliriz. Diyelim ki 7. pozisyonda Cmaj7 akorunun seslerine kromatik yaklaşım uygulayacağız. Bu durumda hedef notalarımız şunlar oluyor (beyaz daire içindekiler akor dereceleri):

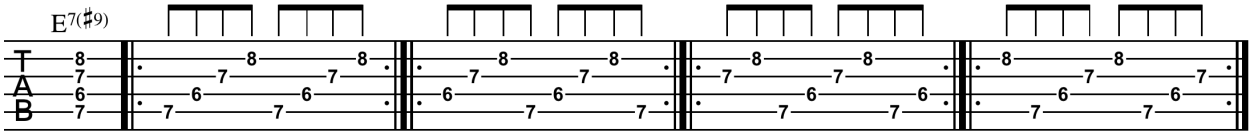
Şimdi örnek olarak aşağıda 4312 kalıbını uygulayalım (nota saplarındaki minik numaralar parmak numaraları) ve kalıbın son notası olan 2. parmağı vurgulayacağımız akor seslerine denk getirelim. Ayrıca vurgulayacağımız akor seslerine, kromatik yaklaşım seslerinden daha uzun bir değer verelim ve aksanlı çalalım:

Şimdi de bir köşeye atılmış zavallı sağ elimizle biraz ilgilenip gönlünü alalım. İşte sağ elin 24 adet pemutasyonu. “PİMA” adlandırmasından nefret edenler, sol el için olan tabloyu sağ el için 1=başparmak, 2=işaret parmağı, 3=orta parmak, 4=yüzük parmağı şeklinde okuyabilirler.

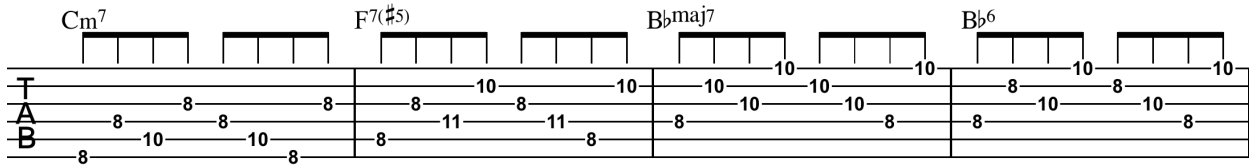
p i m a	a m i p	p m i a	a i m p	p m a i	i a m p
i m a p	m i p a	m i a p	p a i m	m a i p	p i a m
m a p i	i p a m	i a p m	m p a i	a i p m	m p i a
a p i m	p a m i	a p m i	i m p a	i p m a	a m p i

Peki bu tablo ile neler yapabiliriz? Aynı 4 sesli akor üzerinde 24 olasılığı da çalarak sağ el finger style tekniğimizi iyice geliştirebiliriz:

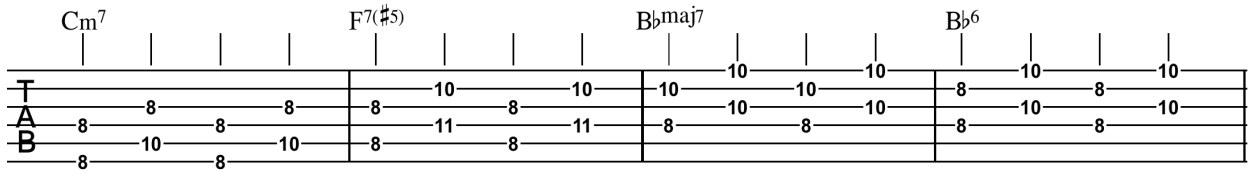
P i m a P i m a İ m a p İ m a p M a p i M a p i A p i m A p i m

Farklı tel gruplarındaki farklı 4 sesli akorlar üzerinde aynı sağ el kalıbını ya da rastgele seçeceğimiz sağ el kalıplarını çalabiliriz. Aşağıdaki örnekteki akorlar üzerine “pmia” ve “mipa” kalıplarını görüyoruz:

P m i a M i p a P m i a M i p a P m i a M i p a P m i a M i p a

Her kalıbı “1ses+3ses”, “2ses+2ses”, “3ses+1ses” şeklinde bölerek aynı anda tınlatabiliriz. Aşağıdaki örnekte yukarıdaki aynı akorlar üzerine “pmia”nın “2ses+2ses” bölünerek çalındığını görüyoruz:

Pm ia Pm ia Pm ia Pm ia Pm ia Pm ia Pm ia Pm ia

Siz eminim ki kendi kendinize sağ el için başka egzersizler de yaratırsınız. Belki sol el egzersizlerinden de bazı fikirleri adapte edersiniz... Klasik gitar tekniği kitaplarına bakarsınız... Fingerstyle ustalarını izlersiniz... Kim bilir daha neler neler yaparsınız...

Sağ el tekniği zayıf gelin “dergide bana ayrılan yerim dar, zaten sol el yüzünden ne yer ne zaman kaldı” dermiş... gibisinden bir şeyler geveleyerek olay yerinden süratle uzaklaşıyorum ben...